

VAN HOL NAAR VOL

Leesexemplaar

van hol
naar **VOL**

10 WAKE-UPCALLS

VOOR CHRISTENDEMOCRATEN

Sammy Mahdi

P E L C K M A N S

Inhoud

	7	Voorwoord
DEEL 1	11	Waarom ik doe wat ik doe
	13	Wat lag er op mijn paplepel?
	18	Sammy, de ket
	20	Mijn aanloop naar de politiek
	23	Mijn politieke sprong
	25	Wat brengt de toekomst?
DEEL 2	27	De achteruitkijkspiegel
	29	Sommige cirkels passen in een vierkant
	32	Communicatie 0.0
	34	Aanpakken met de A van Appelleren
	37	Zonder wortels geen bloei
	46	Politieke verkaveling
DEEL 3	51	Hand in eigen boezem
		Tien wake-upcalls voor christendemocraten
	57	Wake-upcall 1
		Overheidsbetutteling maakt burgers lui
	69	Wake-upcall 2
		Als alles mag, is niets nog mogelijk
	85	Wake-upcall 3
		Het middenveld is geen reddingsboei

- 95 Wake-upcall 4
Een kleine rentmeester zal nooit een grote
leider zijn
- 109 Wake-upcall 5
Bewegingen zijn zeepbellen
- 117 Wake-upcall 6
Daens staat naast ons bed
- 127 Wake-upcall 7
Een ode aan de emotionele olifant
- 135 Wake-upcall 8
We zijn bang en religieus geconstipeerd
- 147 Wake-upcall 9
De kat heet federalisme, noem ze zo
- 159 Wake-upcall 10
Een teen in het water geeft ook natte voeten

- DEEL 4** 173 **Een visie uitd(r)agen**
175 Christendemocratisch appel
- 181 **Epiloog**
187 **Dankwoord**

Voorwoord

Een christendemocraat, een liberaal en een socialist zitten samen op café. Wat verderop zit een man die duidelijk al een glas te veel op heeft. Hij bestelt zijn volgende pint en wordt door de ober bediend. ‘Het is een schande’, roept de socialist. ‘Het zou verboden moeten worden om meer dan vier glazen per uur te drinken.’ De liberaal fulmineert: ‘Laat die mens toch gerust! Het is zijn leven, hij maakt zijn eigen keuzes.’ Ze willen de christendemocraat om zijn mening vragen, maar die is plots verdwenen. Een paar tellen later zit hij naast de dronken man en vraagt: ‘Zou u dat glas nog wel leegdrinken?’

Een prachtig voorbeeld van hoe de christendemocratische waarden er in principe uitzien. In de praktijk verloopt het doorgaans een stuk omslachtiger: de christendemocraat gaat eerst vergaderen met de vertegenwoordigers van de horeca, de anonieme alcoholisten en de christelijke mutualiteit. Hij weegt af hoe hij de man kan helpen zonder iemand anders te schofferen en berekent de electorale impact van zijn plan. Eindelijk klaar voor actie, stelt hij vast dat de man uit het café ondertussen gestorven is aan een levercirrose.

Zo, daarmee is de toon gezet, hoop ik. Dit boek zal bloemen en bloempotten bevatten. Wie wat in ontvangst

neemt, is niet de kern van de zaak. Wat wel belangrijk is: de herbronning van politieke partijen. Mijn eigen partij niet in het minst. De voorbije jaren heb ik duizenden geëngageerde christendemocraten ontmoet. Jaar na jaar bijten ze steeds meer hun tanden stuk op een heldere definitie van waar hun partij voor staat. Nochtans vertellen ze vloeiend vanuit welke visie en waarden ze zelf in het leven staan.

‘Even zoutloos als een slaatje van Weight Watchers’ of ‘Met evenveel ruggengraat als de gemiddelde lintworm’. Het oordeel van de publieke opinie over christendemocratische partijen is in heel wat West-Europese landen bikkelhard. Als u het mij vraagt, is dat niet geheel onterecht. Traditionele partijen hebben de voorbije decennia hun ideologie verlaten vanuit een verlangen naar verruiming. In een eerste fase bood het ontbrekende ideologische kader nog mogelijkheden, maar al snel verzandde die ruimte in een uitgehold verhaal dat zich niet meer kon onderscheiden van de andere. Ik voer vandaag een warm en glashelder pleidooi voor een terugkeer naar onze ideologie: wie we vroeger waren en vandaag moeten zijn, bepaalt de kracht van ons leiderschap. We moeten terug van ondergaan en lijdend toekijken naar leiden vanuit een visie. Doen we dat niet, dan zijn we binnen de kortste keren ideologisch dakloos omdat alle banden doorgeknipt zijn en we zelf geen eigen verhaal te vertellen hebben.

Vijftig jaar geleden was u van twee dingen in het leven zeker: na negentig minuten voetbal wonnen de Duitsers en op het einde van een verkiezingsdag nam een christendemocraat de formatieopdracht in handen. Vandaag is

alleen dat eerste nog af en toe waar. Traditionele partijen zijn in verval en in heel wat West-Europese landen leiden christendemocraten de dans richting ondergang. Zijn zij het die het initiatief moeten nemen om het politieke landschap te herverkavelen? Zijn niet alle partijen toe aan vernieuwende strategische keuzes en hoe zien die er dan uit? Met het antwoord op deze vragen alleen kunnen we een halve bibliotheek vullen. Zelf wil ik mij krachtig uitspreken over alle heikele thema's die anderen vandaag liever uit de weg gaan. Omdat ik mijn kop alvast uit het zand haal. Omdat ik klaar ben om mijn nek uit te steken, liever vandaag nog dan morgen.

Een korte terugblik op het ontstaan van de christendemocratie verheldert standpunten die ik later in het boek zal innemen. Beschouw het als een blik in de achteruitkijkspiegel en verlaat dan samen met mij de electorale pechstrook om de lessen van het verleden om te zetten in een krachtige visie voor de eenentwintigste eeuw. Die is niet enerzijds of anderzijds, noch bevindt ze zich steevast in het midden van het politieke debat. Vergeet het 'bruggen bouwen' of 'in dialoog treden'. Wie dit soort clichés zoekt, kan dit boek beter nu al dichtklappen.

Misschien zullen mijn standpunten uw haar rechtop doen staan, maar veel liever zo dan dat het u koud laat. Verontwaardiging en afwijkende meningen dragen een schepende energie in zich: ze zijn de motor van verandering in onze samenleving. Maar ik confronteer zonder te willen kwetsen. Ik daag uit om aan te zetten tot reflectie. Ik pak aan wat veel te lang is blijven liggen. Omdat het moet.

Omdat het vijf voor twaalf is voor de christendemocratie in West-Europa. In België lijkt het zelfs een kwestie van seconden te zijn voor de grote wijzer op twaalf staat. Peiling na peiling, verkiezing na verkiezing zakt de partij verder weg. Er kleeft geen thema aan CD&V, mensen zien de christendemocraten niet in de bres springen, niet voor het een en niet voor het ander.

In een polariserend klimaat zijn we de partij die voor cement wil zorgen. Het is nobel en waardevol om vanuit het centrum te streven naar dialoog en wederzijds begrip. Maar dat alleen volstaat niet. De kiezer wil weten wat een politieke partij voor hem of haar kan doen. 'Zal u mijn pensioen verhogen? Gaat u vechten voor de kwaliteit van mijn gezondheidszorg? Wat is uw plan om mijn veiligheid te waarborgen?' Zolang het antwoord op die vragen niet feller, principiëler en vanuit een duidelijk ideologisch kader geformuleerd wordt, zal de christendemocratie verder verdampen. Tot er op een dag geen brug meer is om op te staan. Zover wil ik het niet laten komen.

1

**Waarom
ik doe
wat
ik doe**

Leesvoorbeeld

Wat lag er op mijn paplepel?

Beginnen doen we bij het begin. De voorbije jaren heb ik honderden lezingen gegeven en de eerste vraag die ik krijg is steevast: ‘Wie ben jij eigenlijk?’ Mijn accent, mijn gedrag, mijn uiterlijk, de onduidelijkheid over mijn geloofsovertuiging... mensen kunnen me niet meteen in een hokje stoppen. Daarom wil ik bij het begin van dit boek die onduidelijkheid eerst weghalen. Ik ben ervan overtuigd dat u daardoor bepaalde standpunten die ik later inneem beter zal kunnen omkaderen, meningen zal kunnen onderbouwen en scherpe oordelen zal verzachten.

Sammy Mahdi. Die naam werd me op 21 september 1988 in Watermaal-Bosvoorde meegegeven. Ik ben de middelste telg tussen een oudere zus en een jongere broer. Ik kreeg een voornaam en familienaam met een betekenis. Mijn ouders wikten en wogen heel wat voornamen omdat ze niet wilden dat er nadelen aan verbonden zouden zijn. Dat ouders daarmee moeten bezig zijn, vertelt al veel over de maatschappij waarin we leven. Uiteindelijk werd het Sarah, Sammy en Alexandre. Ooit vroeg iemand me of mijn kansen op de arbeidsmarkt en in de politiek beperkter zouden geweest zijn als ik Mohammed geheten had. Wat wou ik dat graag stellig ontkennen, maar ik wist dat onderzoek het tegendeel bewezen had.

In mijn naam verenigden mijn ouders *le meilleur des deux mondes*: België en Irak. Sammy als voornaam kozen ze uit eerbetoon aan Sami, een goede vriend van mijn vader in Basrah. Mahdi betekent 'De Verlosser'. Er staat een A maar je zegt een E. Ik ben trots op mijn familienaam, des te meer omdat hij toevallig tot stand kwam. Op een bepaald moment schafte de overheid in Irak het gebruik van familienamen af om clanvorming tegen te gaan. De voornaam van je grootvader werd plots je familienaam. In mijn geval was Mehdi de voornaam van mijn grootvader langs vaderskant. Maar toen mijn vader naar België kwam en zijn naam moest spellen in het Engels, is de A in plaats van de E in onze naam gesloten. Vandaag zorgt het nog elke dag voor verwarring, maar het prachtige verhaal dat erachter schuilt, maakt veel goed.

Mijn vader was altijd al een buitenbeentje: hij hielp zijn moeder met afwassen en het huishouden – een louter vrouwelijke aangelegenheid in zijn cultuur – en werd daarom een mama's-kindje genoemd. Hij nam die titel er graag bij en ook vandaag veegt hij nog zijn voeten aan de traditionele rolverdeling als hij familie bezoekt in zijn geboortestreek. Straffer nog, hij is de grootste feminist die ik ken. Wanneer hij jaarlijks naar Irak trekt, breekt keer op keer de revolutie uit. Hij eet niet zonder de vrouwen aan tafel en als hij naar de markt gaat, neemt hij uitsluitend zijn nichtjes mee omdat jongens er al genoeg rechten krijgen. Dat de mannen van het gezin daardoor ieder jaar geïrriteerd zijn, laat mijn vader koud. Hij is altijd een rebel met een groot hart geweest en zal dat ook blijven.

Dat grote hart verloor hij als twintiger aan mijn moeder, toen hij een jaar in België studeerde. Aangemoedigd door mijn moeder die hem wekelijks vroeg om naar België terug te komen, besliste hij om terug te gaan, te vluchten voor het regime van Saddam Hoessein en daarvoor een hoge prijs te betalen. Zolang president Hoessein aan de macht was, kon hij Irak nooit meer binnen. Vijfentwintig jaar lang zag hij niemand van zijn familie. In die tussentijd is zijn moeder gestorven, de vrouw met wie hij zo graag samen de afwas deed en die hem aanmoedigde om niet te kiezen voor een gearrangeerd huwelijk maar voor die vrouw in België op wie hij verliefd was geworden. Ik herken mezelf wel in mijn vader en kijk ook met de grootste bewondering naar hem op. Hij is een man van principes én hartstochten, een man naar mijn verstand en mijn hart.

Mijn moeder was altijd de stille kracht in ons gezin. Ze vroeg nooit om aandacht, werkte keihard en deed alles wat ze kon om de talenten van al haar kinderen te laten openbloeien. Ze cijferde zich voor ons weg, terwijl ze eigenlijk al het zonlicht verdient. Ook mijn moeder is van eenvoudige komaf: dochter van twee hardwerkende Vlamingen, afkomstig van Moerbeke en Stekene. Ze houdt van cultuur en door bezoeken aan musea en voorstellingen wakkerde ze ook mijn grote passie voor cultuur aan. Zonder zou ik niet kunnen bestaan: cultuur werkt verruimend en heeft veel impact op het leven en het welzijn van mensen. Van mijn moeder leerde ik om hard te werken en er nog plezier aan te beleven ook. 'Hard werken, Sammeke!' Het waren de woorden van mijn grootmoeder en het werden daarna

die van mijn moeder. Haar nederigheid is een van de belangrijkste waarden die ik probeer mee te dragen. Iedere keer dat ik het parlement binnenstap, krijg ik kippenvel en begint mijn hart sneller te slaan. Niet uit ontzag voor iemand anders, wel door mezelf. Nog elke dag besef ik waar mijn wortels liggen, hoe hard ik soms heb moeten knokken om ergens te raken zonder politieke familie of netwerk in de complexe en harde wereld van de politiek.

Mijn ouders hebben me met de papelepel ingegeven dat ik altijd beleefd moet blijven en mijn rug moet rechten, hoe hard iemand me ook aanpakt. Dat geweld met geweld bestrijden geen optie is en dat er geen betere methode bestaat om vooroordelen te ontkrachten dan keihard werken en het tegendeel bewijzen. Als kind slikte ik veel, maar de nasmaak was soms bitter. Eigenlijk wilde ik terugschreeuwen, even harde verwijten maken en desnoods knokken tot mijn frustratie om pijnlijke, racistische opmerkingen eruit was. Maar ik deed het niet omdat iedere opmerking mij sterkte in de overtuiging dat ik ooit het tegendeel zou bewijzen. Dat is geen gebrek aan lef noch rugengraat. Integendeel, het vraagt meer kracht om beheerst te blijven en je kern niet te verloochenen dan je te laten meeslepen in een strijd die je op die manier toch nooit kunt winnen. Ik ben mijn ouders dus erg dankbaar voor hun wijsheid.

Vandaag is het mijn taak om een rechtvaardige wereld te scheppen. Aan de toekomstige generatie kan en mag ik niet alleen vragen om 'toch maar gewoon hun best te doen'. Ik wil en moet actief rechtvaardigheid helpen creëren.

Rechtvaardigheid is de drijfveer van mijn politieke engagement. In het leven botst niet iedereen op mensen die in hen geloven en hen ondersteunen om het zelf waar te maken. Voor mijn ouders was liefde de drijfveer in hun leven. Zelf zijn ze hun leven lang omgegaan met verschillen alsof het niets was. Waar we vandaag als samenleving op culturele en religieuze verschillen stoten, spinden zij een web van wederzijds begrip, respect en liefde. Niet een dag heeft hun uiteenlopende achtergrond het samenleven bedreigd of zelfs bemoelijkjt. Trouwen deden ze in de kerk, ook als is mijn vader moslim. 'God is overal', antwoordde mijn vader laconiek toen ik hem als kind vragen over geloof stelde. Anticonformistisch als ze zijn, hebben ze elke dag op hun manier ingevuld en beleefd. In zo'n gezin is het makkelijk opgroeien. Precies daarom is mijn dankbaarheid zo groot en vanuit die achtergrond sta ik in het leven én in de politiek. Zelf hou ik weinig rekening met iemands achtergrond en ook huidskleur doet er voor mij niet toe. Wie u ook bent, onaanvaardbaar gedrag beantwoord ik met een strenge veroordeling. Zonder compromissen wil en zal ik mijn vinger op de wonde van onze samenleving blijven leggen, maar wel zonder te veralgemenen. Als ik zelf niet in een vakje pas, wil ik die opdeling ook niemand anders aandoen. In mijn gezin zaten God, Nietzsche, Allah en Jahweh allemaal samen aan tafel. Wanneer mijn vader zegt 'God is overal', voeg ik daar vandaag aan toe 'Het goede en het slechte in de mens evenzeer'.

Sammy, de ket

Ik zie het in veel gezinnen terugkomen... het fenomeen van het middelste kind. Die lijken zich op de een of andere manier meer te moeten bewijzen, alsof hun toevallige positie in het midden daarom vraagt. Waar of niet, ik was in elk geval zo'n jongen. Een ket, zoals men in Brussel zegt. Ik wou me laten gelden en tonen dat ik evenveel aandacht verdiende als de wijze oudste en de schattige kleinste van het gezin. Ik las elk boek uit de plaatselijke bibliotheek, studeerde me gek om toch maar de winnaar van het maalen deeltafelkampioenschap op school te worden en bleef strijden voor wat ik dacht dat juist was. Als je als leerkracht dacht van me af te komen met een eenvoudige smoes, dan trok je aan het kortste eind: beleefd maar overtuigend liet ik mijn tanden zien. Zeker als het over rechtvaardigheid ging, toen al mijn absolute stokpaardje.

Nog levendig herinner ik me meester Geert van het zesde leerjaar in het Lutgardis-college in Oudergem. Het waren de weken voor Vaderdag en we waren vooral met leerstof bezig geweest toen meester Geert plots besepte dat we nog een cadeautje moesten knutselen. Bij gebrek aan tijd om dat tijdens de lesuren te doen, offerde hij zonder iets te vragen onze speeltijd op. Zo konden we verder werken en raakte het cadeautje toch nog op tijd klaar. Dat was buiten mijn rechtvaardigheidsgevoel gerekend. Ik stond op van mijn stoel, wees meester Geert op de universele rechten van het kind en zei dat de speeltijd wel moest doorgaan. Mijn hele betoog maakte duidelijk indruk op

hem, hij zei: 'Oké, er is speeltijd.' Toen mijn klasgenoten opsprongen om naar buiten te lopen, voegde hij eraan toe: 'Voor Sammy alleen.'

Dit klinkt heldhaftig en het beschrijft een belangrijk, strijdvaardig deel van mijn persoonlijkheid, maar er was ook een schaduwzijde... die waarin ik me als kind eenzaam gevoeld heb. Ik werd lang en hevig gepest, vooral op basis van mijn afkomst en uiterlijk. 'Sammy salami' of 'Jij ziet bruin, je moet je dringend eens wassen' hakken diep in het hart van een zesjarige. Behalve het stilzwijgend ondergaan op aanraden van mijn vader, kende die periode ook een tijdelijke uitwas naar de andere kant: ik ging zelf de lastpak uithangen. Vanuit de overtuiging dat ik niet met mij zou laten sollen, solde ik dan maar met anderen. Gelukkig zag ik vanaf de middelbare school in dat die tactiek niet met- een de beste was en draaide ik bij.

Mijn minderwaardigheidscomplex speelde me tijdens mijn puberjaren danig parten. Hoe onzekerder ik me voelde, des te idioter werd het beschermingsmechanisme dat ik uitkoos. Alles was goed om mijn kwetsbaarheid niet te hoeven tonen. Een spreekopdracht vooraan in de klas? De hel! Ik schreef nog liever tienduizend zinnen straf. Ook aan de universiteit sleurde ik die rugzak vol onzekerheid met me mee. Wat hield ik van de debatten die in mijn studies Politieke Wetenschappen en daarna Rechten georganiseerd werden. De vragen brandden in mijn keel, ik kon een miljoen keer gestikt zijn in het aantal dat daar is blijven steken. Maar ze luidop stellen in aanwezigheid van zoveel andere mensen... nooit. Pas toen ik de politiek in rolde,